

Kaposvár - Kicsinyek Kórusainak 12. Országos találkozója (Mindszenty Zsuzsanna)	3-4. oldal
Monológba sorvadt párbeszéd részleteiből, Mindnyájunk Misi bácsija! (Angi István)	4-5. oldal
Megemlékezés Kodály Zoltán halálának évfordulóján (Márkusné Natter-Nád Klára)	5-7. oldal
Rómeók és Júliák mestere, Érdemes Művész lett Tillai Aurél (Kocsis Klára)	7-9. oldal
Példástan felkészült kórusok az Éneklő Ifjúság hengversenyén, Nyíregyházán (Erdős Jenő)	9-11. oldal
Ifjúsági Magyar Énekkarok hangversenye Kolozsváron (Bedő Ágnes)	12. oldal
“Éneklő Ifjúság 2013” hangversenye Jász-Nagykun-Szolnok Megyében (dr. Lengyel Erzsébet, Vajna Katalin)	13-16. oldal
Pécsiek Pesten (Kovács Mária)	16-17. oldal
Budapesti Éneklő Ifjúság (Varga Ferenc)	17-18. oldal
Tizedik Nemzetközi Kórusvezetői Szeminárium, Szeged (Felhívás)	18. oldal
Egy kis technika... 91. (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal
A XXIII. Keszthelyi Reneszansz és Barokk Napok (Felhívás)	24. oldal

Köszöntjük születésnapján

PÁRKAI ISTVÁN karnagyot, zongoratanárt, a Zeneakadémia nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanárát, a KÓTA tiszteletbeli elnökét (1928. 06. 30.) Isten éltesse sokáig, további munkájához jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK 2013.

- 150 éve született **SÁNDOR EMMA, KODÁLY ZOLTÁNNÉ** (1863. 03. 17. – 1958. 11. 22.) zeneszerző, műfordító
- 100 éve született **KNEIFEL FERENC** (1913. 04. 29.) székesfehérvári középiskolai ének-zenetanár, országos szakfelügyelő, karnagy
- 100 éve született **WEÖRÉS SÁNDOR** (1913. 06. 22. – 1989. 01. 22.) műfordító, irodalomtudós, költő, író, akinek verseit megszámlálhatatlan sok zeneszerző megzenésítette
- 90 éve született **SENTKIRÁLYI MÁRTA, NEMESSZEGHY LAJOSNÉ** (1923. 03. 17. – 1973. 07. 13.) ének-zenetanár, karnagy, a kecskeméti Kodály Iskola igazgatója
- 90 éve született **VAJDA CECÍLIA** (1923. 04. 15. – 2009. 11. 27.) karnagy, a LFZF karvezetés tanára, a Brit Kodály Társaság alapítója
- 85 éve született **PÁSZTI MIKLÓS** (1928. 03. 04. – 1989. 02. 12.) zeneszerző, énektanár, karmester
- 85 éve született **LANTOS REZSŐNÉ** (1928. 05. 19. – 2009. 07. 18.) ének-zenetanár, zeneakadémiai gyakorlatvezető tanár, karnagy, tankönyvszerző, a Kodály-módszer külföldön is ismert terjesztője

- FELHÍVÁS -

ZENÉS VASÁRNAP DÉLELŐTTÖK BUDAPEST MÚZEUMAIBAN

2013. október 1. – 2014. június 15. között

Szeretettel várjuk kórusaink, népzenei együttesaink írásbeli jelentkezését három időpont megjelölésével.

Vasárnap délelőtti hangversenyeket az alábbi múzeumokban tartunk:

- Magyar Nemzeti Galéria - Budapesti Történeti Múzeum - Néprajzi Múzeum -

További információ: KÓTA Titkársága 1537. Budapest, Pf.: 406. Telefon: 225-3713 E-mail: kota@kota.hu

KAPOSVÁR - KICSINYEK KÓRUSAINAK 12. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA

**2013. április végén a tavaszi virágba borult Kaposvár
12. alkalommal rendezett énekes hétvégét a legkisebbeknek.**

27 évvel ezelőtt, 1986-ban volt a nyitány: az újságban cikk jelent meg: „Kicsinyek nagy napja” címmel. Merész gondolatnak tűnt, hogy 8-10 éves gyerekek, a szülői háztól akár 200-250 km-re egy több napos rendezvény főszereplői lehetnek. Az évek során a találkozók megemlékeztek a magyar zenei élet nagyjairól, többek között Bárdos Lajosról, Szőnyi Erzsébetről, Lukin László karnagy, zenepedagógusról, a Kaposvárhoz hosszú éveken át kötődő nagy karnagyokról: Zákányi Zsoltról, Ciff Ágnesről. A 10. találkozó Vikár Bélának, a 11. pedig Kodály Zoltánnak állított emléket. Idén, a 12. Kicsinyek Kórusa Országos Fesztivál maghagyta a szabadon választott műsor lehetőségét a karnagyok, kórusok számára.

A vendég kórusok már pénteken délelőtt megérkeztek a szálláshelyekre. Délután az Éneklő Ifjúság minősítő koncertjén a kaposvári iskolák énekeltek. Az első fellépő a **belegi Általános Iskola** legkisebbjeiből álló **énekes csoport** volt. Gyönyörű kis ruháikban nagyon rendezetten álltak a színpadon, és megható lelkesedéssel énekeltek végig a műsorukat. Énektanáruk *Haász Ágota* és karvezetőjük *Dr. Kerekesné Pytel Anna* büszkéek lehettek rájuk. A **Lorántffy Zsuzsanna Református Iskola kórusai** üde, lendületes éneklésükkel méltán értek el nagy sikert (karnagyuk szintén *Dr. Kerekesné Pytel Anna*). A **Táncsics Gimnázium Kamarakórusa** *Sárközy Andrea* vezetésével a legjobb példa volt a fiatalok összetartására, ügyszeretetére. Hangulatos műsorukat az érettségiző kórustagok elbúcsúztatásával zárták. A kórus és karnagya között érezhető a nagy szeretet és az éneklés öröme. A **Liszt Ferenc Zeneiskola Kamarakórusa** *Kutiné Majnai Judit* vezényletével kis létszámmal lépett fel, de szép, értékes műsort énekeltek. A **Munkácsy Mihály Gimnázium Kórusa** finom hangzásával, érzékeny formálással adott felejthetetlen élményt, karnagyuk *Katona Erika*. A **Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kórusa** *Varga Anita* vezetésével tiszta intonációval, magas színvonalú zenélésükkel meggyőző előadásukkal arattak sikert.

A péntek délután a lovardában tettek látogatást a gyerekek, majd az estét közös éneklés zárta- a zsűri két tagja- *Mindszenty Zsuzsanna* és *Kleeberg S. Mária* vidám dalokat tanítottak a gyerekeknek.

Szombaton délelőtt kezdődött a Kicsinyek Kórusainak 12. Országos Fesztiválja. Nyolc kórus érkezett, kettő Budapestről, kettő Pécsről, és egy-egy Tatabányáról, Aszódra, Dombóvárról és Kaposvárról.

A **budapesti Körösi Csoma Sándor Általános Iskola Akácvirág Kórusa** *Medvenics Éva* vezetésével figyelmes, gondosan betanított szép produkciót hozott, egységes szép kórushangzás, tiszta éneklés jellemezte az előadásukat.

A **pécsi Mátyás Király Utcai Általános Iskola** műsorából Gerschwin hangulatos műve sikerült a legjobban. *Karnagyuk Bolta Smiljana* és *Pollák Judit* volt.

Pomázi Ágnes vezényelte a **tatabányai Kodály Zoltán Általános Iskola Kicsinyek Kórusát**. Lendületes, kifejező, gondosan megformált éneklésük dicséretes volt.

A másik pécsi kórus, a **Testvérvárosok Terei Általános Iskola Kiskórusa** már sokszor részt vett ezen a találkozón az elmúlt években. Ezúttal *Dr. Szécsényi Lászlóné* karnagy vezényelte a kitűnő

kórust, változatos, igényes műsort hoztak.

Az aszódi gyerekek a **Csengey Gusztáv Énekezenetagozatos iskolából** jöttek, karnagyuk *Énok-Nagy Levente*. A karnagy szeretetteljesen, figyelmesen irányította a gyerekeket, jól összeállított műsorukban a zongorakíséretet egy figyelemre méltóan tehetséges tanítványa játszotta ki-válóan.

A **budapesti Ádám Jenő iskolából** érkezett **Gyermekkar** *Alpárné Baranyai Rita* és *Szalay Katalin* vezetésével igényesen összeállított nehéz műsort adott elő, nagyon sikeresen.

Dombóvárról érkezett *Főbusz Nóra* karnagy vezetésével a **Kapos Kisrigók Kórusa**. A legnagyobb tetszést Bárdos: Szegény Bodri című vidám darabja váltotta ki, amelyet a gyerekek nagy örömmel énekeltek.

Utolsónak lépett a színpadra a **kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kicsinyek Kórusa** *Pécsiné Hauk Erika* vezényletével. Egységes hangzásuk, magas színvonalú teljesítményük példamutató lehet mindenki számára.

A találkozót gálahangverseny követte, az ünnepi beszédet az alpolgármester asszony, *Oláh Lajosné* mondta. Minden kórus egy darabot elénekel, ezután a külön erre az alkalomra komponált mű, *Tóth Péter* zeneszerző darabja hangzott el. Mindenki nagy öröme a szerző is jelen volt a záró hangversenyen. Végül *Pécsiné Hauk Erika* irányításával minden jelenlévő részvételével egy népdalcsozor zárta a gyönyörű délutánt.

Szombaton este a fesztivál szervezője, szívellelke- *Dr. Kerekesné Pytel Anna* sétálni vitte a gyerekeket a kaposvári Fő utcára. Mesélt nekik Kaposvárról, a gyerekek felülhettek Rippl-Rónai bronzból készült kordéjára, a csacsira, körhintázhattak Bors István fémből készült szarvasain, rácsodálkozhattak a Csokonai Hotelre, ahol Csokonai a Dorottyát írta.

Vasárnap délelőtt pedig kirándulásra indult az összes gyerek: a szennai skanzenben és Patcán a csúszda-parkban várta a résztvevőket jókedvű szabadidős program.

Bár mindenütt komoly nehézségekkel küzd az ének-zene oktatás, mégis reményt keltő, hogy ennyi együttes jött el a kaposvári fesztiválra.

A mai világban, amikor az érték olyan nehezen védhető, amikor olyan gyakran támadják a Kodályi elveken nyugvó énekközpontú oktatást, akkor különösen nagyon fontos, hogy időről időre megmutatkozzanak ezek a kiváló kis együttesek. Tanáraik, karnagyaik nehéz munkát végeznek, egy kicsit talán misszió is, amit tesznek a gyerekekért.

Köszönet érte, és külön köszönet a szervezőknek, leginkább a fesztivál megálmodójának, kivitelezőjének *Dr. Kerekesné Pytel Annának*, aki teli ötlettel, figyelmességgel, és szeretettel az egész rendezvény szíve-lelke, és a fiatalokból álló segítő csapat okos irányítója!

Kívánjuk, hogy legyen továbbra is ereje, energiája, lelkesedése a kaposvári szervezőknek ahhoz a szép feladathoz, amely a magyar énekkari kultúrát megőrizni hivatott.

A kórusok Éneklő Ifjúság minősítést is kérhettek.

A minősítés eredménye:

Arany diplomával, ÉV KÓRUSA

Kőrösi Csoma Sándor Ált. Isk. és Gimn. Akácvirág Kórusa

– Budapest- karnagy: *Medvenics Éva*

Testvérvárosok Terei Ált. Isk. és AMI Kicsinyek Kórusa

– Pécs- karnagy: *dr. Szécsényi Lászlóné*

Kodály Zoltán Központi Ált. Isk. Kicsinyek Kórusa

– Kaposvár- karnagy: *Pécsiné Hauk Erika*

Arany diplomával Országos dícsérő

Aszód Csengey Gusztáv Ének-zene Tag. Ált. Isk. Kicsinyek Kórusa-

karnagy: *Énok-Nagy Levente*

Arany minősítés

Kapos Kisrigók Kórusa –Dombóvár- karnagy: *Főbusz Nóra*

Mátyás király utcai Ált. Isk. Kicsinyek Kórusa

karnagy: *Bolla Smiljana és Pollák Judit*

Mindszenty Zsuzsánna

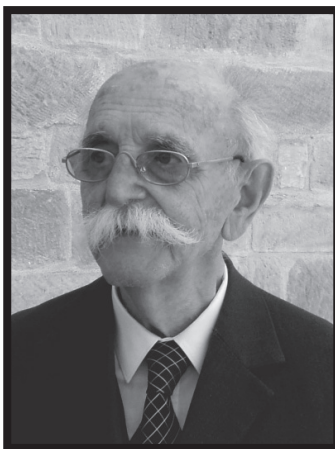
MONOLÓGBA SORVADT PÁRBESZÉD RÉSZLETEIBŐL, MINDNYÁJUNK MISI BÁCSIJA!

Most már nem titok, Te voltál nagy öregeink közül a soros. Elmentél. Azt szokták a soros elmenőkről mondani, hogy itt hagyták övéiket örökre. Pedig nem. Csupán az emlékezés messzeségébe vezető ösvényére csalogatják őket, hogy rajta járják a felidézések útját régtől maig s a mán is túl, az égkékjébe tűnő távlatokig. Aki emlékezik, gyarapszik egy gyakorító jelen-többlettel: újra meg újra átéli, ami megvolt már, megszüntetve megőrzi, a múltbeli jelent, nem akar, de nem is tud élni nélküle immár.

Hányszor sejtetted Te is, és sejtetted barátaiddal is, hogy ez az út egyetlen járható út az élővé tett múlt megőrzés felé.

Most, rátérve az emlékezés szívárványösvényére, ne vedd rossz néven, de nem sírfeliratot vagy nekrológót írnék, hanem fellebbenteném a sok-sok gyönyörű emlékről Maya fátylát, és megidézve őket, bizonyítanám örök jelenlétedet miközöttünk.

Talán részletesen el kellett volna mondanom, hogy még két hónap és július 21-én betöltöd 87-ik életévedet. De másként volt megírva. Ám visszatekintve megélt éveidre, kiderül, nem mentél el teli kofferrel. Ránk hagytad minden vagyonodat, hiszen nekünk gyűjtötted sokoldalú munkásságod során. Hogy az '50-es években a Kolozsvári Zeneművészeti Középiskolát igazgattad, karvezetője és karmestere voltál az iskola zene- és énekkarának, és kamarazenét tanítóttal ugyanott egészen napjainkig. Aztán másfél évtizeden át a kolozsvári filharmónia művészeti titkára voltál. A rendszerváltás után újra alakítottad a Romániai Magyar Dalos Szövetséget, örökös tiszteletbeli elnöke voltál és maradsz ezután is. A költő szavait idézve, Te voltál és maradsz a tűz csiholója, szikrák szórására-vetésére ihletted énekkari kultúránkat, zenei életünk próbakövét. És kihagyhatnám a felsorolásból Rétyet, a székelyföldi nyári tanuló táborok Eldorádóját, amelyet következetesen vigyáztál és irányítottál? S mindezek mellett megjelentetted hazai zeneszerzőink kórusművészetének antológiáját, és lehetővé tetted, hogy saját művészetünk alkotásait mi magunk énekelve-művelve vehessük

birtokba valódi, hiteles zenei értékeinket. Na, és az értékeinket következetesen számon tartó hommage-műsoraid, ünnepélyeid sorozata, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Erkel Ferenc, Nagy István, Márkos Albert életútjáról, életművéről, örökségéről. És a felsorolás korántsem teljes. Még félvéval ezelőtt is ott voltál vigyázó tekintettel, szó szerint, minden jelentős zenei eseményen, a koncerteken, a tudományos ülésszakokon, találkozásokon, Kolozsváron és vidéken egyaránt.

Talán mindezt részletezve, minderről kellene szóljanak e sorok. Vagy mégsem? Reménykedem, hogy e sorok atlépve, közvetlenebbül bírhatom szóra emlékeimet. Ha csak egy monológba sorvadt párbeszéd jussán is.

Együtt az emlékezés ösvényén pillanatra lehunyva szemünket, ott vagyunk nálad. Hol is? A líceumi énekkari próbáidon, Bartók egynemű kórusait tanítod be. Éppen a Ne menj el, el ne menj, Molto tranquillo dallama csendül fel... De már más koncerten vagyunk... Az újrászó tapsok elcsendesültek, kifelé jövünk. De honnan? Az újabb emlékkép egy másik hangverseny végét idézi, amelyiken Mozart Fuvolaverseyével érettségizik egyik tanítványod. Ám újabb áthallásban Mozart Á-dúr Zongoraversenyének hangjai csengenek vissza... Persze, persze, ez már megint egy másik koncertünk volt, avagy már a negyedikén vagyunk és Kabalevszkij koncertjét kísé- rjük? Mennyi csodaszép zene! Évtizedek sorából megidézett énekkari és zenekari élményeink, amelyekre, általad, mind

vissza tudunk emlékezni, veled együtt beléjük veszni, – ha csak egy álom-pillanatra is – és ráébredni a tovább lépni!, a ne hagyd magad! készítő parancsára... Íme, most fogtál kezét Szyjatoszláv Richter zongoraművésszel, és a Filharmónia művészeti titkáráként biztosítod számára a késő éjszakába nyúló gyakorlás lehetőségét a koncertteremben... Félígre nyitva az ajtót, bekukucsálunk a zenelíceum egyik – mi, hagyományosan Misi bácsi szobájának nevezzük – próbatermébe, és ott látunk, éppen Kodály Zoltán kamarazenéjébe avatod be tanítványaidat. Folytathatnám az emlékező megidézéseket, amelyben mindig jutott hely a vidámságnak, a humornak is. És az elkövetett csínyek megbocsátásának is. Nem büntetted, csak bíráló mosollyal fedted meg huncut tanítványodat, aki április elseji tréfa jogán nevedben, tudtodon kívül, összezécődítette a zenekari tagokat, úgymond rendkívüli próbára, persze, tanár kollégáid méltó haragjára az elmaradt órák miatt. Mert a megbocsátások mértékével épp oly mélyen tisztában voltál mint ez elvárásokéval és a megkövetelésekével órán, vizsgákon, koncertpróbákon egyaránt.

Az emlékezés is elvárja a jogos szüneteket az újakezdés igényével. Ezekben az újakezdésekben aztán az emlékezés ösvénye kikövezett ország-világ úttá szélesedik. Guttman Mihály, a tanár, a karmester, a

karvezető, zenei életünk gondolatokban, tervekben, megvalósításokban kifogyhatatlan menedzsere – olyan követendő példaképben áll össze számunkra a róla a járt ösvény mozaikjában, amelyet nem könnyű követni. De, ha tanítványaid sorára, utódaid munkásságára tekintünk, akkor, úgy tűnik, hogy ez a kép, száz és száz tanítványaid hív követésében újra kilép önmagából, és élő valósággá válik már nemcsak az emlékezés, hanem a tevékeny lét göröngyös útján.

Mint egyike legöregebb tanítványaidnak bizton mondom: Misi bácsink, megyünk a ránk csábított országúton, s emlékeinkből kifaragjuk a nem-felejtés kopjafáit, velük cövekelve a tovább-tovább útját.

Kolozsvár, 2013. május 20-án

Angi Ostván

MEGEMLEKEZÉS

KODÁLY ZOLTÁN HALÁLÁNAK ÉVFORDULÓJÁN

2012. MÁRCIUS 6-ÁN A FARKASRÉTI TEMETŐBEN

Közreműködött, a Kós Károly Általános Iskola Gyermekkórusa, Hraschek Katalin vezetésével. Bevezetőként Kodály gyűjtötte népdalcsokrot énekeltek. Majd a Biciniumokból adtak elő néhány gyöngyszemet.

Megemlékező beszédet mondott Márkusné Natter-Nád Klára:

Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét,

Mindnyájan valljuk Arany János gondolatait akik itt egybegyűltünk, – hogy tisztelettel emlékezzünk Kodály Zoltán síremléke előtt, – mint egy nagy család, egykori tanítványok, neves zenei intézmények, iskolák, kórusok vezetői és munkatársai, a magyar és nemzetközi Társaságok képviselői, és személy szerint *Kodály Zoltánné Péczely Sarolta*, aki hűséges szívvel ápolja, figyelő szemmel és mértéktartó terjesztéssel gondozza az értékes örökséget, – a magyar nemzet kincsét.

Mert nagy kincs birtokosai vagyunk. – Sokan vannak neves magyar zeneszerzők, híres és tehetséges zeneművészek, akik világszerte elismertek, és dicsőséget jelentenek hazánknak. De aki ennyire következetesen járta a maga útját a magyar nép kultúrájának – a mindenki által elérhető zene megismerésének, és kultúrájának felemelkedése érdekében – hosszú tartalmas életet megélve, annak végső határáig ezért dolgozott, egyre tágabbra nyitva a lehetőségeket a

jobbításra – azt csak Kodály Zoltánról mondhatjuk el.

Mindnyájan ismerjük Kodály Zoltán életútját. Tudjuk, hogy már gyermekkorában Galántán különböző zenei hatások érték – egyrészt a zárt meleg családi otthon klasszikus zenéje, a falakon kívül pedig a sokszínű falusi élet hangulata – mindez élete végéig elkísérte. Hogy is emlékszik erre vissza több évtized múltán a *Bicinia Hungarica I.* kötetének előszavában?

„Galántai Népiskola, mezítlábas pajtásaim: rátok gondolva írtam ezeket. A ti hangotok cseng felém ötven év kódén át.

Hajigáló, verekedő, fészekkeszedő, semmitől meg nem ijedő, talpig derék fiúk, dalos, táncos, illedelmes, jódolgó lányok: hová lettek?”

De hogy ez mindig mennyire foglalkoztatta Kodály Zoltánt, annak bizonyítéka, hogy évtizedekkel később – maga válogatott össze a 4 kötetből egy új kiadványt, – hogy az szerte az országban a kisiskolások számára is, könnyen elérhető legyen. – Életének utolsó napjaiban a Kórházban lektorálta a „**Válogatott biciniumokat**” a megjelenését már nem érthette meg – de azóta is ez az egyik legtöbbet forgatott kis kiadvány, minden magyar iskolában.

Kodály Zoltán, ifjúkori tapasztalatai és magas szintű tanulmányai során, korán fel tudta becsülni a magyar népdal jelentőségét. Megismerte, az addigi népdalgyűjteményeket felismerte a hiányosságokat, és felismerte a tennivalókat. – Maga indult gyalogszerrel az első gyűjtőutakra, hogy feltárhassa és lejegyezhesse a még élő igazi, népdalkincset. – Méltó társra, igaz barátira talált Bartók Béla személyében. A gyűjtőmunkával együtt a tudományos feldolgozást is megkezdték. Rendíthetetlen munkával – küzdelmek, ellenvetések, érdektelenségekkel szemben – Kodály következetesen folytatta a saját magára rótt feladatait.

Az elültetett fa meghozta gyümölcsét, – az első tanítványok, akkori neves munkatársak közreműködésével, közel negyven évre a tervezett közzététel után:

1951-ben megjelent a Magyar Népzene Tára I. kötete

– a **Gyermekjátékok**, Bartók és Kodály elkötelezett munkája eredményeként. Azóta folyamatosan dolgozzák fel a hatalmas magyar népdalkincset, újabb és újabb munkatársak segítségével az egykori tanítványok, – és immáron a tanítványok tanítványai.

A Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetében legutóbb jelent meg, 2011 év végén – jól időzítve a közelgő 130. születésnap idejére:

A Magyar Népzene Tára XI. és XII. kötete. A most megjelent kötetek főmunkatársa: Olsvai Imre, szerkesztője Domokos Mária és Paksa Katalin. De hosszan sorolhatnám a kötetben felsorolt munkatársak neveit, – akik nagy örömünkre – sokan most is itt állnak közöttünk.

Kodály Zoltán zeneszerzői, tudományos és népzenei munkássága mellett meghatározó volt Zeneakadémiai tanári működése. 1907-től volt a Zeneakadémia tanára. Misszióknak tekintette a tanítást – de mindenkor összeegyeztethetőnek a zeneszerzéssel. Mindenek előtt művelt muzsikosokat akart nevelni, hogy tehetségük később az egyéni hajlamaiknak a legmegfelelőbb területen bontakozhasson ki. – Meg kell említeni az első zeneszerző osztályt, ahol a 13 tehetséges, végzős növendék között volt *Ádám Jenő, Bárdos Lajos, Kerényi György, Kertész Gyula*. Ők alkották a következő generációt, akik következetesen vallották Kodály elveit és életük során az ifjúság zenei neveléséért, és az „**Éneklő Magyarorszáért**” cselekedtek. Zeneakadémiai tanárságuk idején ennek szellemében mindezt továbbadták tanítványaiknak. Így a következő nemzedék megvalósíthatta az elődök szándékát.

Kodály előtt új nagy lehetőségeket tárt fel a *Psalmus Hungaricus* bemutatója 1923-ban. Az országos érdeklődés mellett a nagy sikerre felfigyelt a külföld is. – De fordulóponthoz jelentett a tekintetben is, hogy a zeneszerző rátalált a gyermekkoros hangjára. Ezidőtől Kodály minden alkotó korszakában jelentős szerepet töltött be a vokális zene. 1925-ben jelentek meg az első gyermekkarok, majd követték a csodálatos vegyeskarok.

Határtalan műveltsége és olvasottsága okán, olyan örökértékű szövegeket tudott választani megzenésítésre, amelyeket ha ma énekelünk, vagy hallgatunk, úgy érezzük napjainkban is éppen időszerűek.

Ám ha a népdalgyűjtés és a magyar zenei nevelés jelentőségéről szóltunk, meg szeretném említeni azt az első úttörő kiadványt, amelyről talán már csak kevesen tudnak, az *Iskolai énekgyűjteményt*, – elsőként ez mondja ki Előszavában: „A népiszkolai

énektanítás gerince a népdal”. Az I. kötet 1943-ban jelent meg, a II. kötet 1944-ben – a háború rettentő éveiben.

Hadd említsem meg, hogy az én korosztályom még ebből készült fel Kodály Zoltán népzene óráira. Könyvem megsárgult lapjain ott vannak az akkori széljegyzetek. És megjelölve az a 200 dal, amit a kollokviumra vittem. És megvalóulom, előttem Kodály Zoltánnak mindenkor az a barátságos arca lebeg, amin egy-egy mosoly is átsuhant, amit némely különlegesen szép népdal meghallgatása kiváltott.

Am e gazdag gyűjtemény csak tiszavirág életű lehetett – együtt azzal a teljes 8 osztályos tankönyvsorozattal, ami új életet lehelt az énektanításba – alighogy elindult az ismertség útján, 1949-ban már betiltották, vagy bezúzták.

De az elszórt mag jó földre hullott, a fejlődés megindult. Mint ahogy a hó alól a kis növények előbújnak, úgy keltek életre az énekes iskolák. A szülőváros Kecskemét valósította meg az első ének-zenei osztályt.

A következetes, szívós munka eredményeként az 50-es években létrejöhett a magyar gyermekek zenekultúrájának előmozdítása érdekében – a mindennapos énekóra – az ének-zenei iskolák modellje. Hamarosan követőkre talált, Az 1960-70-es években érte el tetőfokát, „virágzásba borult az ország”. Az egész világ figyelmét felkeltette, messze földről csodájára jártak, tanulmányozni kezdték e különleges módszert. Jól megalapozott magas fokú oktatási keretben a külföldiek a továbbiakban is szorgosan folytatják tanulmányaikat, ma már egyetemi szinten, Kecskeméten és Budapesten. Így hazájukba visszatérve a világ számos területére, ismertséget és dicsőséget szereznek a magyar zenei nevelésnek és kultúrájának.

És itthon, hogy alakult a folytatás? ... Az élővilágban ismeretes és látványos, – hogy a virágzást hervadás követi. – De az új hajtások mindig erőre kapnak és tovább éltetik a nemes fajtákat. Örök törvénye ez a természetnek.

Higgyünk ebben! Csak ápolni, gondozni kell az életerős hajtásokat. – Ez a mi feladatunk, és ehhez útmutatót kaptunk. – Kodály Zoltán pél-

és az ifjúság zenei nevelésének kérdése egész életében szakadatlan feladatokat jelentett. – De biztos arányérzékkel teremtette meg e sokoldalú tevékenység belső egyensúlyát.

A műlra támaszkodott, a jelenben dolgozott és száz éves távlatokban gondolkozott. – A tanítványok tanítványainak feladata – megismertetni, hittel és meggyőződéssel tovább haladni a Kodály Zoltán által megálmodott és kitaposott úton, – a világ állandó fejlődésének, és változásainak közepette.

Ennek a szellemében adózzunk tisztelettel a Mester emléke előtt.

* * * *

A beszédet követően a gyermekkórus előadásában hangzott fel

damutató, karizmatikus egyénisége mindenkor követőkre talált, akik minden területen folytatták a megkezdett munkát, mint ahogy Kodály Zoltán számára a komponálás, a tudományos munka, a népzenei anyag folyamatos revíziója,

Kodály műve a: **Zöld erdőben.**

A nagyszámú, gyönyörű koszorú elhelyezését követően a Himnusz közös énekével zárult a megemlékezés.

Márkusné Natter-Nád Klára

RÉRDemes Művész lett Tillai Aurél **RÓMEÓK ÉS JÚLIÁK MESTERE**

Kóruséletünk örvendetes eseménye, hogy Tillai Aurél tanár úr, karnagy, zeneszerző 2013. március 15-én Érdemes Művész kitüntetést kapott. A megtisztelő kitüntetést március 14-én Budpesten, az Erkel Színházban ünnepélyesen adták át. A Liszt- és Magyar Örökség díjas professor emeritus tanár, karvezető és zeneszerzőt a díjátadás után kérdeztük.

– **Mennyire érte meglepetésként az Érdemes Művész kitüntetés?**
– Egy kedves és dallamos női hang hívott fel négy-öt nappal a díjátadás előtt. Meglepetés volt, mert már nem számítottam rá. A 31 évvel ezelőtt kapott Liszt-díj után ívelt föl igazán a pályám, s mi tagadás, jólesett, mikor megtudtam, hogy kedves egykori tanítványaim 2000 táján fölterjesztettek magasabb művészeti díjra. Azután meg is ismételték ezt még kétszer: három Kossuth-díjas zeneszerző ajánlásával, s a korábbi és a mostani pécsi polgármesterek, valamint a pécsi egyetem rektorainak szíves támogatásával. Ezúton is köszönöm volt tanáruk iránti szeretetüket és fáradozásukat. Mint ahogy köszönöm egykori és mai kórustagjaimnak is a lelkes, hat évtizedes baráti együttműködését. Karnagyi sikereimnek ők is résztvevői. Sőt ihletői.
Életem első és meghatározó kitüntetése az volt, amikor az évzárón a gimnázium udvarán felolvasták a nevemet, s az igazgató úr biz-

mató mosollyal jutalomkönyvet nyújtott át. Hasonló kedvességet éreztem most is, amikor Balog Zoltán miniszter úr kézfogás közben ezt mondta: „Én is énekeltem ám a Tanár úr műveit, amikor még a debreceni Kántus tagja voltam!”

– **A történelemben úgy fog bevonulni az idei március 14-e, amikor átadták az állami kitüntetéseket, közte az ön kitüntetését, mint a vad hófúvásokkal, zimankóval visszatérő tél napja. Az ítéletidő miatt nyilván kalandos úton jutott el Pécsről Pestre átvenni az elismerést. A visszaút se lehetett kutyá, hiszen addigra még cudarabb lehetett a hóhelyzet...**

– A fogadás után, a vonatindulásig – az országos előrejelzés szerint nem volt tanácsos autóval utazni – feleséggel az Erkel Színház foglyai lettünk, mert megállás nélkül vigasztalanul szakadt a havas eső. Aztán Pécssett leszállva, már vad hóvihár tombolt, csak nagy nehezen jutottunk el reggel otthagytott kocsinkig. Némi csúszkálás után értünk haza. A kertkapun azonban nem tudtuk bejutni, míg csak a havas szélben vacogva el nem lapátoltuk előle a szélfúttá hótorlaszt. Így aztán kétszeresen is emlékezetessé vált ez a különleges nap.

– Számos korábbi kitüntetésével tanári, karvezetői és zeneszerzői munkásságát együttesen díjazták. A mostani Érdemes Művész kitüntetés viszont kifejezetten művészi tevékenységére helyezi a hangsúlyt. Nem vitás, hogy életének több mint nyolc évtizedében mára zeneszerzőként is tekintélyes életművet épített fel, műveinek se szeri, se száma, köztük nem egy kimagasló művészi teljesítmény. A kórusok gyakran éneklék a műveit. Épp emiatt hogy viseli el a wagneri Beckmesser-féle rímkalapálót, a zenei „iparos-mestereket”?

– Monteverdi, Mendelssohn, Brahms vagy éppen Verdi ugyancsak elkényeztet bennünket tökéletes műveivel. Hasonló igénnyel nyúl az ember mai szerzők darabjaihoz is. Most éppen Pásztai Miklós-kórusművekkel készülünk egy emlékkoncertre, s a kórustagok is igen sok örömet lelnek ezekben a – manapság kicsit elfelejtett – finom művekben. (Az emlékkoncertet azóta megtartották április 20-án, Biatorbágyon, Pásztai Miklós szülőhelyén, másnap, 21-én pedig a Budai Várban stílszerűen a Magyar Nemzeti Galéria Csontváry-termében a több évtizede folyó népszerű „vasárnap délelőtti KÓTA koncertek”-en szerepeltek. S minő egybeesés: a vasárnap hangversenyen az ismert műsorközlőről, Bencze Enikőről is kiderült, hogy Tillai-tanítványként valaha ő is énekelt a Pécsi Kamarakórusban!)

Szerencsére általában sok szép magyar kórusmű közül válogathatunk. Persze, akad köztük olykor pelyva is, de ezektől meg kell kímélni kórusainkat. Egyik-másik darabnak egyetlen „erénye”, hogy jó nehéz. Nemigen értem azokat a kollégákat, akik csak a sok fáradsággal megtanulható és csak egyszer előadható műveket vadásszák, mintha csupán a leéneklési bravúr adná az előadóművészet értékét. Elég gyakran zsűrizek, s mostanában – hál’ istennek – ritkábban találkozom gyenge művekkel.

– **A zeneszerzés egyértelműen alkotóművészi tevékenység. De amikor karnagyként vezényli más szerzők vagy akár a saját műveit a Pécsi Kamarakórus élén, megfordul-e a fejében, hogy a karvezető tulajdonképpen mi: önálló alkotóművész-e, vagy „csak” más zeneszerzők művét reprodukáló előadóművész? Vagy egyik se, hanem mindössze „jó iparos” szakember?**

– Bárdos Lajos mondta egyszer, hogy a fiókban heverő zenemű éppen olyan, mint a tervrajz, amit nem építenek meg. A karvezető az a kivitelező mérnök, aki a tervrajz alapján megépíti a házat vagy a palotát. Hozzáértő és gondos, „jó iparos”, és talán művész is. Az előadóművész azonban önmagából: tehetségéből és lelkiületéből is hozzátesz valamit az addig holt hangjegyekhez. Shakespeare megírta csodálatos drámáját, de mindegyik Rómeó és mindegyik Júlia más és más. Nem mindegy, kire osztják a szerepeket, és mit tesz hozzá maga a rendező, vagy éppen mit vesz el belőle. Így vagyunk a zeneművekkel is. Csak akkor kelnek életre, ha az előadó életet lehel beléjük.

Bonyolult kérdés ez. Én nem becsülöm le a „jó iparos”-okat, még a kóruszenében sem. Elvégre az, hogy hogyan szólal meg egy együttes, milyen tisztán intonál, milyen ügyesen és lendülettel, milyen légkörben folyik a próba, az a karvezető mesterségbeli tudásától függ. Ha szeretnek próbára járni a tagok, ha van valami vonzerő, az egyrészt a karvezető egyéniségének, de másrészt mesterségbeli jártasságának köszönhető. Az igazi művész viszont

nem a próbán, hanem a pódiumon mutatkozik meg. Itt válik ihletett társává a zeneszerzőnek. Mindannyian ismerünk olyan mestereket is, akikben a „jó iparos” és a művész legjobb tulajdonságai ötvöződnek, sűrűsödnek össze.

– **Hogy éli meg, ha mások előadásában hallja a saját műveit?**

– Ez természetesen nem egészen olyan, mint ha én dirigálnám. Hiszen a darab már elvált alkotójától, s az interpretációban a másik fél, vagyis a karnagy sajátosságai is érvényesülnek. Olykor épp pozitív előjellel, s ilyenkor jólesően csodálom őt, máskor meg arra gondolok, ha meghívtak volna egy próbára, most másképp szólna a darab...

Ha fordított a helyzet, vagyis jelen van a szerző, s én állok az együttes élén, mindent megteszek, ami tőlem telik, és boldog vagyok, ha nemcsak a szerző szavaiban, hanem a szemében is feltűnik az elismerés. Néha eljátszom a gondolattal: milyen jó lenne a régi mesterek arcát fürkésznem, vajon ők is elégedettek azzal, ahogyan a műveiket megszólaltatjuk?

– **Zeneszerzőként melyik művét érzi jelentősnek, és miért?**

– A műveimmel kicsit úgy vagyok, mint néha, míg kicsik voltak, a gyerekeimmel. Hol elégedetlen vagyok velük, hol meg valamennyire büszke is rájuk. Ha mégis meg kell neveznem valamelyiküket, talán a Vonósnégyest meg a Tüke-misést említeném. Az előbbit az előadók őszintén megkedvelték, az utóbbit pedig talán a közönség. A Tüke-mise minden évben elhangzik a pécsi dómban a Tüke Díj átadásakor. Kár, hogy az egyházzenesészek nem ismerik.

– **Nagy formátumú, jelentős Zsoltárkantatájának ősbemutatója épp egy éve, március 15-én Pécsen, telt ház előtt volt. Az országos médiavisszhang mégis elmaradt. A média mostanában mintha**

lagymatagon, elvéve, esetlegesen venne tudomást egy-egy zenemű, kórusmű megszületéséről. Mennyire van messze Pécs Budapesttől és a nagyvilágtól?

– Valaki egyszer azt mondta, Magyarország kulturális határa valahol Érdnél húzódik... Ami a Zsoltárkantátát illeti, Dunaújvárosban (Strausz Kálmán karnagykollégám szűkebb hazájában) nagy szeretettel adták elő a pécsi bemutató után az ottani kórusok és a helybéli zenekar. A dunaújvárosi együttesek májusban utaznak Amerikába, s egyhetes turnéjukon ezt is előadják orgonás változatban. Pár napja pedig Aachenből, Németország magyar történelmi és kulturális kötődésű városából keresett egy 25 éve kint élő, román származású zeneszerző és muzikológus azzal, hogy a youtube-on hallotta a művet, és kérte tőlem a partitúrát. Jövőre Bukarestben és Kolozsvárt szeretné előadni. Talán majd egyszer egy honi karmester is kedvet kap hozzá, és a honi média is tudomást vesz róla.

– Van egy kérdés, amelyre ön soha senkinek nem szokott válaszolni, s ez önmagáért beszél: mehet-e valaha nyugdíjba Tillai Aurél, a tanár, a karvezető, a zeneszerző. Tavaly kórházban volt, de mára hála istennek, felgyógyult. Újból visszanyerte régi erejét, és ahogy tudom, új művön dolgozik, gyakran ül a zongorája mellé komponálni. Avasson be a műhelytitkaiba, hogyan komponál?

– A technikai feltételek, hogy ceruzával-e, vagy tollal, ülve vagy állva, Schillerhez hasonlóan rothadt almát szagolgatva vagy épp a naplementét bámulva születik meg egy mű, szerintem ezek nem igazán fontosak. Ami igazán fontos, ihletet adó, alkotásra serkentő erő, az maga a kóruséneklés öröme. Nincs szebb dolog, mint jó társaságban értelmes munkát végezni. Hát még együtt muzsikálni! Összel lesz a Dobos László karnagybarátommal közösen alapított Pécsi Kamarakórus 55. évi jubileuma. Ennyi év óta énekel benne mint „alapító atya”, Szauer Dezső kórustitkár barátom is, és vannak mások is, akik már húsz-harminc éve kitartanak mellett. Talán még futja a türelmükből és a szeretetükből valamedig. Most két művön is dolgozom, de hogy melyek, az legyen meglepetés.

– Köszönöm a beszélgetést.

Kocsis Klára

PÉLDÁSAN FELKÉSZÜLT KÓRUSOK

AZ ÉNEKLŐ IFJÚSÁG HANGVERSENYÉN, NYÍREGYHÁZÁN

2006 óta immár nyolcadik alkalommal sikerült életben tartani Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az Éneklő Ifjúság intézményének hangversenyeit - az általános iskolai kórusok részvételével. A Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola igazgatója tanítási szünet elrendelésével tette lehetővé, hogy a jelentkező 15 együttes elhelyezését és - 400 fős hangversenytermében - a kórusok bemutatkozását minden igényt kielégítően biztosítsa. Az iskolában önálló intézményként működő Cantemus Kórus, Szabó Dénes Kossuth-díjas igazgatója és karnagya irányításával, már az előző években is bizonyította: szívügye az Éneklő Ifjúság támogatása. Munkatársaival együtt ebben az évben - a Megyei Pedagógiai, Közművelődési és Képzési Intézettel (MPKKI) együttműködve - felvállalta a szervezés és lebonyolítás feladatát, beleértve az anyagi támogatások megszerzését is. A részfeladatok ellátásába példásan bekapcsolódott az iskola több munkatársa is.

2013. március 22-én, azon a bizonyos - szélviharral hófúvásokat okozó, villanyoszlopokat kidöntő - kritikus napon alig hittünk a szemünknek: mindössze két együttes nem tudott részt venni a találkozón. Így 13 együttes 600 dalosa részvételével, a meghirdetett időpontban, reggel 9 órakor kezdetét vette a KÓTA országos minősítését is biztosító hangverseny.

A rendezvényt Baloghné Németh Szilvia, a Kodály Zoltán Általános Iskola igazgatónője nyitotta meg. Szeretettel köszöntötte a „cudar” idővel dacolva, de meleg szívvel megjelent dalosokat. Örömet fejezte ki, hogy elfogadták meghívásukat. A szereplőknek sikeres fellépést, a hallgatóknak kellemes szórakozást kívánt.

Csernyus Enikő tanárnő, műsorközlő, előbb bemutatta a zsűrit, melynek elnöke: Sándor Zoltán karnagy, a Miskolci Bartók Béla Zeneművészeti Intézet igazgatója, tagjai: Démuthné Ferenczi Erzsébet, karnagy, ny. főiskolai docens és Erdős Jenő karnagy, ny. megyei szaktanácsadó. Majd pódiumra szólította a fellépő együtteseket úgy, hogy röviden ismertette eddigi közérdekű tevékenységüket.

Az alábbiakban részletesen ismertetjük a kórusok programját - a szakemberek, elsősorban a jelen nem lévő karnagaink tájékoztatására:

1. A Nyíregyházi Kodály Z. Ált. Isk. Napsugár Gyermekkara

Népdalcsokor, Kocsár Miklós: Veréb-nóta, Ez a tél, Madáretető, Szólót énekeltek: Lipcsei Hajnalka és Jónás Borbála, Fuvolán közreműködtek: Subertné Palkó Mariann és Kanálné Hostisóczki Mária, Zongorán kísért: Jeneyné Právicz Julianna, Vezényelt: Szőke Rita

2. Nyíregyházi Kodály Z. Ált. Isk. Nyitnikék Gyermekkara

Népdalcsokor, Kodály: Biciniumok. A juhász, Kocsár Miklós: Aranyágon ül a sármány. Kutyatár, Gryllus Vilmos - Szabó Soma: Maszkabál,

Zongorán kísért: Jeneyné Právicz Julianna, Vezényelt: Szilágyiné Botos Mária

3. Nyíregyházi Eötvös Gyermekkar

Bárdos Lajos: Hetven kánon: Hétfő, kedd. Hej, sárelő, Kodály: Biciniumok: Zöld erdőben, Házam előtt egy almafa. Ja, Istenem, a világ, Karai József: Hív a messzeség, Zongorán kísért: *Tárczyné Csiky Edit*, Vezényelt: **Molnár Ágnes**

4. Nyíregyházi Szent Imre Római Katolikus Általános Iskola Kicsinyek Kórusa

Népdalcsokor, Járdányi Pál: Erdő, erdő, Gárdonyi Zsolt: Krisztus feltámadott, Bárdos Lajos: Este van már, Escondido: Argentín dal, Lendvay Kamilló: Tekereg a szél, Jön a tavasz, Balázs Árpád: Mackóébredés, Zongorán kísért: *Gabri Zsanett*, Vezényelt: **Félegyháziné Ruzs Beáta**

5. Nyíregyházi Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola Glória Kicsinyek Kórusa

Népdalcsokor, Húsvéti imitáció, Bárdos Lajos: Menyasszony, vőlegény. Az árgyélus kismadár, Tóth Péter: Veréb nóta, Kocsár Miklós: Kutyatár, Zongorán kísért: *Csizinszky Zsuzsa*, Vezényelt: **Szabadosné Majoros Gabriella**

6. Nyíregyházi Cantemus Kamarakórus

Britten: A Ceremony of Carols (I. – II.- IV.B. – VI. tételek), Kocsár Miklós: Salve Regina, Téli alkony, Zongorán kísért: *Nagy Anna*, Vezényelt: **Szabó Dénes**

(Az együttes nem kért minősítést. 2 nappal később Japánba utaztak. Tervezett műsorukból adtak hangulatos, látványos és tanulságos „ízleltöt”).

S z ü n e t

7. Nyíregyházi Cantemus Fiúkórus

Kodály Zoltán: János köszöntő, Bruckner: Locus iste, Arcadelt: Il bianco dolce cigno, Lassus: Visszhang, Vezényelt: **Szabó Soma**

8. Nyíregyházi Móra Ferenc Ált. Isk. VIVACE Kórusa

Karai József: Égi vasút, Liszt Ferenc: Hajnalozó, Bárdos Lajos: Szellő zúg, Szőnyi Erzsébet: Lám, meg mondtam bús gerlice. Sallárom, Daróci bárdos Tamás: Üszküdará, Zongorán kísért: *Csizinszky Zsuzsa*, Vezényelt: **Félegyháziné Ruzs Beáta**

9. Fehérgyarmati Bárdos Kicsinyek Kórusa

Szabolcs-szatmári népdalcsokor, Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok: Hej, Vargáné. Kis kece... Hej, Dunáról!, Papp Lajos – Weöres Sándor: Buba éneke, Bárdos Lajos – Kerényi György: Kicsinyek kórusa II. – Kender nóta, Hollós Máté – Tarbay Endre: Felhő táncol, Kocsár Miklós: Huszárnóta, Zongorán közreműködött: *Ombódi Diána*, Vezényelt: **Asztalosné Szűcs Edina**

10. Nyíregyházi Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola Glória Gyermekkar

Népdalcsokor – részlet a Kállai kettősből, Praetorius: In dulci júbilo, Gounod: Glória (C-dúr mise részlet), Tóth Péter: Téged éneklünk, Kodály Zoltán: Süket sógor, Balázs Árpád: Madrigaleszk, Zongorán kísért: *Csizinszky Zsuzsa*, Vezényelt: **Bódi Viktória**

11. Tuzséri Lónyai Gyermekkórus

Szatmári népdalcsokor, Beethoven: A mormotás fiú dala, Bárdos Lajos: Az árgyélus kismadár. Ugyan édes komámasszony, Ismeretlen szerző: Pony hopp, Karvezető és zongorakísérő: **Galambosné Kiss Erzsébet**

12. Fehérgyarmati Bárdos Nagykórus

Rameau: Himnusz az éjhez, Ottó Fischer: Lennék bár kisharang, Bárdos Lajos: Hej, igazítsad!, Bizet: Agnus Dei, Zongorán kísért: *Baksa Szilvia*, Karnagy: **Benedek Viktória**

13. Nyíregyházi Cantemus Gyermekkar

Karai: Tavaszi dal. Tündér, ha lennék. Hív a messzeség, Kocsár Miklós: Dombok hátán fut a szél. Csilingelő tél, Karai József: Estéli nótázás, Zongorán kísért: *Nagy Anna*, Vezényelt: **Szabó Dénes**

A kórusok bemutatkozása után, míg a zsűri tanácskozára és a dokumentumok kitöltésére visszavonult, a dalosok a befejező összkarokat gyakorolták. Itt is jól összehangolt munka folyhatott. A hangverseny két záró száma 600 lelkes dalos és kitűnő vezetők együttműködésének sokáig emlékezetes, feledhetetlen élményét nyújtotta. Elhangzott:

Kocsár Miklós: Adjon az Isten c. összkarra írt műve.

Közreműködött fuvolán: *S. Palkó Mariann, Kanálné Hostisóczki Mária, Kopcsa Flóra, Petrohán Csenge, Pintér Anna.*, Orgonán kísért: *Jeneyné Právicz Julianna*, Vezényelt: **Szabó Dénes**

Szőrényi – Bródy: Felkelt a napunk... , Orgonán kísért: *Jeneyné Právicz Julianna*, Vezényelt: **Szabó Soma**

Végül *Sándor Zoltán*, a zsűri elnöke – meleg szavak kíséretében – osztotta ki a KÓTA minősítését is tartalmazó okleveleket, különdíjakat. Elismerését és köszönetét fejezte ki a karnagyok, hangszeres kísérők és a dalosok kiemelkedő teljesítményéért, a rendezők gondos, lelkiismeretes munkájáért. Megjegyezte: büszke lehet Szabolcs-Szatmár-Bereg megye példásan felkészült gyermekkaraira.

Az együttesek, valamint karnagyaik és zongorakísérőik az országos minősítés során az alábbi eredményeket érték el:

A hangversenyen fellépő együttesek

Fehérgyarmat	Bárdos Kicsinyek Kórusa – Arany, zongorakísérő különdíja
Fehérgyarmat	Bárdos Nagykórus – Arany
Nyíregyházi	Kodály Zoltán Isk. Nyitnikék Kórusa – Arany Diplomával
Nyíregyházi	Kodály Zoltán Isk. Napsugár Gy.kara – Arany Diplomával, Év Kórusa, Karnagyi-küldöndj, zgk-kd
Nyíregyházi	Cantemus Fiúkórus – Arany Diplomával, Év Kórusa, Karnagyi-küldöndj
Nyíregyházi	Cantemus Gyermekkar – Arany Diplomával, Év Kórusa, Karnagyi-küldöndj
Nyíregyházi	Eötvös Gyermekkar – Arany
Nyíregyházi	Görögkatolikus Iskola Glória Kicsinyek Kórusa – Arany Diplomával, zongorakísérő különdíja
Nyíregyházi	Görögkatolikus Iskola Glória Gyermekkara – Arany Diplomával, Év Kórusa, Karnagyi-küldöndj
Nyíregyházi	Római Katolikus Iskola Szent Imre Gyermekkara – Arany
Nyíregyházi	Móra Ferenc Általános Iskola VIVACE Kórusa – Arany Diplomával
Nyíregyházi	Cantemus Kamarakórus <i>Nem kért minősítést</i>
Tuzséri	Lónyay Gyermekkórus – Arany

A kitűnő hangulatot teremtő eredményhirdetés után a zsűri tagjai – a karnagyok részvételével – értékelték a hangversenyen elhangzottakat, és szakmai tanácsaikkal segítették további munkájukat. Főbb megjegyzéseik:

- Derűs színfoltként mind több kórus dalolva – főleg népdalokkal, szép hajlításokkal, melizmákkal – vonult a színpadra. (Ezt Szabó Dénes „honosította” meg megyénkben, nemzetközi fellépéseiken is feltűnést és sikert teremtő gyakorlatukkal). Majd újabb dalokat kapcsolva: népdalcsozor képezte első műsorszámukat. Ezen kórusok vezetőinek többsége nagyon helyesen „visszavonult”, pl. a közönség első sorában ülve, apró mozdulatokkal irányította együttesét. A népzenei együttesek gyakorlatát követhetően színesíteni lehet, változatosabbá tehető a csokor: szólók, felelgetősök, kiscsoportok beiktatásával.

- Űde színfoltja volt a találkozóknak, hogy nem fáradt, élettelen dalosokkal, hanem lelkes, az előadott művek hangulatát is kifejező derűs arcokkal találkoztunk a színpadon. Szép ruháikban megtalálták a felállás legjobb alakzatát. Említést érdemlően sok fiú is volt közöttük. Szinte lenyűgöző volt pl. a 67 tagú Cantemus fiúkórus fegyelmesség, látványos, lelkes, színvonalas teljesítményével.

- Örvendetes és tanulságos volt az együttesek műsorválasztása. Lehetőségeikhez, képességeikhez mérték. A kicsinyek kórusai éltek a Kodály-, Bárdos- és követőik jól ismert kompozíciói megszólaltatásának lehetőségével, ugyanakkor – örömnökre – számos közelmúltban keletkezett - hazai és külföldi - szerző művét is hallhattuk. A könnyűzene felé kacsingató kórusokkal szemben több együttesünk is élt azzal a gyakorlattal (amit szintén a Cantemus együtteseivel kezdeményeztek nemzetközi sikereket is elérve), hogy – az arra alkalmas műveiket – „megkoreografálták”, ezzel látványossá is tették: gesztikulációkkal, dobantásokkal, tapssal, alakzatváltoztatásokkal, stb. – dalosaik és a hallgatók örömeire is.

- A hangszerkíséretes műveknél: vigyázzanak a hangzásviszonyokra. Ne nyomja el a vokált a kíséret; és fordítva sem! Ha hosszabb hangszeres bevezető van, elég elindítani, nem szükséges végig vezényelni.

- Az elismerés hangján méltatták a Nyíregyházi Muzsika Alapfokú Művészetoktatási Intézmény szerepét

gyermekkaraink életben tartásában. A nyíregyházi Szent Miklós, a Szent Imre és a Móra F. iskolák kórusait patronálva 4 együttesel vettek részt ez alkalommal is a találkozón. Igazgatójuk, *Kiss László*, végig jelen volt a rendezvényen (!).

- A zsűri elnöke megjegyezte: a kórusok teljesítményének értékes minősítése megbecsülést is jelent. Annak a számos plusz-munkának az elismerése, melyet a karnagyok és dalosaik önként vállalnak – saját- és hallgatóik örömeire is. Boldog lenne, ha Borsod megyében ilyen színvonalú hangversenyt rendezhetnének.

- Végül *Szabó Dénes* – zárszónak is tekinthető – megjegyzései hangzottak el:

Szívesen vállalkoztak e minősítő hangverseny megrendezésére, mert a kórusmuzsika ápolása, támogatása megyénkre kiterjedően is szívügyük. Sajnálják, hogy több olyan városunk dalosai távol maradtak, melyek a múltban jelentős szerepet tölthettek be az Éneklő Ifjúság intézménye rendezvényein. Reméli, hogy a jövőben az iskolák igazgatói és a tervezett szakfelügyeleti rendszer segíteni fognak az énekkari mozgalom újraéledésében. Örömnökre felajánlotta, hogy a vezetése alatt álló Cantemus kórusintézmény a jövőben is vállalja gyermekkaraink találkozóinak szervezését.

Ez utóbbi megjegyzések hatására bizakodó optimizmussal zárult a szakmai megbeszélés: reméljük, 2014-ben ismét derűs légkörben megérjük a folytatást!

Erdős Jenő

IFJÚSÁGI MAGYAR ÉNEKKAROK HANGVERSENYE KOLOZSVÁRON

A Romániai Magyar Dalosszövetség rendezésében 2013. február 23-án, Kolozsváron tartottuk az immár hagyományossá vált Ifjúsági Magyar Énekkarok hangversenyét az Egyetemiek Háza Auditorium Maximum termében. A résztvevő kórusokat, karnagyokat, meghívottakat, hallgatókat *Tóth Guttman Emese*, a Romániai Magyar Dalosszövetség elnöke köszöntötte. Ezen a délutánon hat kórusnak tapsolhattunk.

Először a kolozsvári **Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző Kamarakórusa** lépett színpadra, *Windhager Geréd Erzsébet* karnaggyal. Műsoruk: Kodály Zoltán: Fölszállott a páva, Kocsár Miklós: Tél és Tavaszébredés, Bárdos Lajos: Régi táncdal. Szép előadásmód és tiszta intonáció jellemezte éneklésüket.

A kolozsvári „**János Zsigmond**” Unitárius Kollégium III-VIII. osztályainak 40 tagból álló **Gyermekkara** *Majó Julianna* tanárnő vezetésével, *Köpeczi Sándor* zongora kíséretével, vidám műsorral lepte meg a közönséget. Örömmel, szép gyermekhangon énekeltek.

Harmadiknak a kolozsvári „**Báthory István**” Elméleti Líceum **Énekkara** szerepelt. Karvezetőjük *Potyó István*, zongorán kísért *Köpeczi Sándor*. A következőket hallhattuk: Bárdos Lajos: Fényes csillag, Karai József: Ugrótánc, Knut Nystedt: Laudate.

A kolozsvári Református Kollégium **Vegyeskara** következett, melyet ez alkalommal *Bányai Tünde* tanárnő vezényelt. Zongorán kísért *Kovács Réka* tanárnő. Műsorukat Szokolay Sándor: Áldjuk Isten nagy kegyelmét, Jagamas János: A mérai csorgóvíz, Bárdos Lajos: Tréfás házassító és Vavrinecz Béla: Balatoni népdalok műveiből állították össze. Illesse dicséret a karvezető tanárnőt, aki *dr. Székely Árpád* igazgató-tanár helyett „ugrott be”, és biztos kézzel irányította az énekkart, a diákokat, hogy helytálltak a hirtelen kialakult helyzetben is. Erőtéljes, tömör hangzásokat hallhattunk az 50 diákot számláló kórustól.

A kolozsvári „**Sigismund Toduță**” Zenelíceum IX-XII. magyar osztályainak **Vegyeskara** izgalommal állt színpadra. *Kállai M. Tünde* aligazgató-tanár vezetésével áprilisban Kórus Olimpiáson vesznek részt, és az erre készített műsoruk egy részét mutatták be szép sikerrel. Elhangzottak: Sigismund Toduță: Arhaisme, Stevan Stojanović Mokranjac: Njest svjat, valamint Ligeti György: Kállai kettős. Előadásukra jellemző volt a tiszta intonáció és széles dinamikai skála.

Utoljára lépett színpadra a Marosvásárhelyi „**Nagy István**” Ifjúsági Vegyeskar, *Kovács András* vezetésével. Üdvözlő beszédében *Tóth Guttman Emese* elnök asszony külön köszöntötte őket mondván, hogy az itt összegyűlt kórusok hangversenyét megtiszteli a 20. évét ünneplő énekkar, amely itthon és határainkon túl is igyekszik megismertetni az erdélyi kóruskultúrát. A fellépő kórusok is énekeket az ünneplő kórusnak ajánlották.

A „Nagy István” Ifjúsági énekkar a következő műsorral örvendeztette meg a hallgatókat: Giuseppe Ottavio Pittoni: Cantate Domino, Georg Friederich Händel: Oh, csillagteremtő ékes ég, Sergey Rahmaninov: Bogorodice Devo, radujsjja, Farkas Ferenc: Pataki diákdalok, Bárdos Lajos: Szeged felől és Birtalan József: Félre tőlem búbanat. *Kovács András* karnagy egyszerű, de nagyon pontos mozdulatokkal vezette a kórust. Nagyon kifejező volt az éneklésük, ami társult a tiszta intonációval, szép szövegmondással

és az éneklés arcokon látható örömeivel. Szépen ünnepelték születésnapjukat. Isten éltesse Kovács András karnagyot és a kórus lelkes tagjait!

Minden karvezető és kórus Emléklapot kapott a hangversenyen való részvételért.

Befejezésül *Tóth Guttman Emese* megköszönte a kolozsvári BBTE Református Tanárképző vezetőségének, hogy rendelkezésre bocsátotta a termet, amelyben megtarthattuk ezt a szép, nívós előadást. Köszönetet mondott minden karvezetőnek, kórustagnak az áldozatos munkáért.

Most újra meggyőződhetünk Kodály Zoltán kijelentésének igazáról, mely szerint:

„Az emberi hang, a mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis legszebb hangszer.”

Bedő Ágnes

Kolozsvári Református Kollégium Vegyeskara

Kolozsvár Sigismund Toduta Zenelíceum Vegyeskara

Marosvásárhelyi Nagy István Ifjúsági Énekkar

„ÉNEKLŐ IFJÚSÁG 2013”

HANGVERSENYEK JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYÉBEN

Jász-Nagykun-Szolnok megyében - Buday Péter karnagy úr halála után közel tíz évvel, az Ő idejében megszokott lendülettel - lobbant föl ismét 2013 tavaszán az Éneklő Ifjúság lángja dr. Lengyel Erzsébet, a Megyei KÖTA titkára kitartó szervezése eredményeképpen.

Kétségtelen, hogy a mi megyénkben is kevesebb a benevezett kórusok száma a korábbi évekhez képest, mely magyarázható a kórusmunka lehetőségeinek nagyfokú szűkülésével, de még így is négy helyszínen: **Szolnokon** két hangverseny, illetve **Mezőtúron** és **Jászberényben** egy-egy Éneklő Ifjúság hangverseny volt. Dicséret illeti azon iskolák, művelődési házak vezetőit és munkatársait, akik helyet adtak a koncerteknek. Több mint harminc énekkar jelentkezett a megmérettetésre, az influenza-járvány és egyéb betegség miatt azonban huszonöt kórus mutatkozott be a közönség és a zsűri előtt. A kórusvezetők gondoltak az aktuális zenei évfordulókra, általában népdalcsokorral indították műsorukat, de nem mindenki mérte fel helyesen kórusa adottságait a művek választásakor. A program megvalósulását az NKA pályázati úton támogatta, köszönet érte, hiszen a jövő ifjúsági kórusélete függ a jelenben folyó munkától.

A nyitóhangversenyre a Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és „Tallin” Alapfokú Művészetoktatási Intézmény – kórushangverseny rendezésére kialakított aulájában 2013. március 26-án – Bartók Béla születési évfordulója utáni napon – került sor. (Zsűri elnök: *Vadász Ágnes*, a KÖTA főtítkára, zsűri tagok: *Vajna Katalin*, Csonkai Alkotói-díjas, *Almainé Szabó Gabriella* karnagyok). Elsőként az Újszászi Nevelési Központ **Vörösmarty Mihály Általános Iskola „Zengő” Gyermekkórusa** és **Citera Együttese** *Virágné Hamar Nóra* vezetésével mutatkozott be „B” kategóriában. 45 gyermek énekelt (dicséretes létszám), egészséges hangzással, néhol bátortalanul. Jó összeállítású Jászsági népdalcsokrot adtak elő citera együttes kíséretével, szólók beiktatásával, fúruyakísérettel. A zsűri ezüst minősítést szavazott az énekkarnak és kíséretének. A **szolnoki Széchenyi Körúti Általános Iskola, Sportiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény „Bóbita Kiskórusa”** karnagy: *Kukri Sándorné*, zongorán kísért: *Balogh Lajosné* A kórus „B” kategóriában indult, 25 énekeséből három fiúénekes. Túlzottan fegyelmeztnek tüntek, a népdalcsokrokat mélyen kezdték, ez rányomta bélyegét a népdalok hangulatára. Gryllus Vilmos Katica kánonját gitár kíséret színesítette, Dolukhyan: Bolgár iskolások dala segítő zongorakísérettel csendült fel, ezüst minősítést kaptak. A házigazda **Kodály Ének-zenei Általános Iskola és „Tallin” Alapfokú Művészetoktatási Intézmény** 48 fős (!) **„Tücsök” kórus**- alsó tagozatos gyermekkara az „A” kategóriát választotta, kar-

nagy: *Romhányi Anita*, zongora: *Nick Andrea*. Gazdag műsorukat szép kórushangzással, jó helyen, elől énekelve mutatták be. Steiner *Őrülj a tavasznak!* című művét a vártnál kicsit lassúbb tempóban énekeltek, de jól kitöltötték a választott tempót. Kodály és Szőnyi bicíniumai tisztán szóltak, Balázs Árpád: *Bodzavirág* című kórusa hajszolt tempóban hangzott, így a szép szóló kevésbé érvényesülhetett. Zárásként Felföldi népdalcsokrot énekeltek, táncos részekkel kombinálva. A kórus „Arany diplomával” minősítést érdemelt a bemutatott műsor alapján. A szolnoki **Fiumei Úti Általános Iskola Alsós Énekkara** „A” kategóriában indult *Sándorné Kaszab Laura* vezetésével. Bronz minősítést szerzett a 17 énekesből álló együttes, a félnék hangzás, a bizonytalan intonáció, a népdalok sorvégeinek túlhangsúlyozása, pontatlan felugró hangok, illetve Mozart - *Sullyok: Madárdal* című művének ütemekre szabdaltsága miatt. Kívánjuk, hogy a következő tanévben jobb eredménnyel szerepeljenek az Éneklő Ifjúságon! A **Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és Tallin Alapfokú Művészeti Iskola „Aprája” Népdalkör és „Pengő” citerazenekara** előadásában Somogyi népdalok és Székelyföldi Népdalok csokrárt hallhattuk. Az együttes vezetői: *Móráné Seres Katalin*, *Szurgyiné Csontos Zsuzsanna*, *Juhászné Zsákai Katalin*, „B” kategóriában indultak, Arany minősítést érdemelték ki az imponáló megszólalásért, az ízes éneklésért, a nagyszerű teljesítményért, a magukkal ragadó tempókért, a jól szerkesztett népdalcsokrokért. A 14 főből közül 7 fiú énekes, változatos összetételű kis zenekar is segítette a magával ragadó hatás elérését. Dicséretes, hogy a **Fiumei Úti Általános Iskola**

két kórust is indított az Éneklő Ifjúság hangversenyen. A **Felső Énekkart** *Gyuriczáné Nagy Magdolna* vezette, zongorán *Nick Andrea* kísért. Az „A” kategóriát választották, 26 énekesükből 3 fiú. A népdalcsokor záródala túl gyors, „összekapott” tempójú, Szőnyi *Menüettjében* az alt szólam disztonált, Karai *Tavaszi dalában* ütemenként frazeáltak, néhol nem voltak együtt a zongorával, C. Franc: *Panis Angelicus* kezdetű kórusműve induló-szerű tempóban szólalt meg, elvesztetve ezzel a

kórusmű bensőséges áradását. Ezüst minősítést kapott az énekkar.

Figyelmet érdemlő, hogy a szolnoki **Széchenyi Körúti Általános Iskola, Sport Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény** is két kórust indított. A Felső Kórust is **Kukri Béláné** vezette, zongorán **Balogh Lajosné** kísért. A „B” kategóriát választották, Arany minősítést kapott a 26 gyermekből álló énekkar szép teljesítményéért. A Tiszai népdalcsozor után a Nyit már a gyöngyvirág

német kánon szólt, majd három bicínium hangzott Kodály Zoltántól és Bárdos Lajostól furulya kísérettel. C. Guilleri francia népdalfeldolgozását előrevivő zongorakísérettel hallottuk. Kiemelkedő volt a „B” kategóriában induló **Mezőtúri Általános Iskola, Művészetoktatási Intézmény, Óvoda, Pedagógiai Szakszolgálat és Könyvtár Bárdos Lajos Művészeti Iskola „Tücsök” Citerazenekara** teljesítménye **Csider István** vezetésével. Mind a Bihar népdalok, mind a Szerelmes dalok, párosítók kiegyenlített citera - hangzással, szép szólókkal, igényes, egymásra figyelő összjátékkal csendültek fel. Méltán érdemelte ki az együttes az Arany minősítést. A **Kodály Ének-zenei Általános Iskola és „Tallin” Alapfokú Művészetoktatási Intézmény „Kodály Gyermekkórusa”** a hangverseny fénypontja volt. Impozáns kórushangzás, dicséretes létszám (81 éneklőből 8 fiú), sőtét, testes hangzású alt szólam, igényes műsorválasztás, szép hangú szólóénekesek, gondos formálás jellemezte az énekkart. Karnagyuk, **Juhászné Zsákai Katalin**, zongorán kísért: Romhányi Anita és Nick Andrea. J. Gallus Pueri concinite című műve stílusosan, Bruno Coulais: In memoriam-ja két csodálatos hangú szólistával hangzott fel. Kocsár Miklós: Psalite Deo és Cat and dog című kórusai nagyszerű előadásban, izléselesen emelt, egybefogott ívekkel szóltak, Bartók Huszárnótája jó tempóban, meggyőzően szólt. Méltán kapták meg az „Arany diplomával, Év Kórusa” minősítést.

* * * *

Az **Éneklő Ifjúság** program második hangversenyére március 23-án a **Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium** aulájában került sor. Zsúri elnöke: **Vajna Katalin**, tagok: **Kovács Andrásné, Almainé Szabó Gabriella** karnagyok). Mind a fellépő énekkarok, mind a hallgatóság, mind pedig a zsúri nagyszerű

produkciókat hallhatott a koncerten, nem véletlenül érdemelte ki minden kórus az „Arany diplomával, Év Kórusa” kitüntető címet. A házigazda **Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium Leánykara** karnagy: **Almainé Szabó Gabriella**, zongorán kísért: **Balogh Lajosné Szabó Tímea** 35 középiskolása (többen betegek voltak, vagy más tanulmányi versenyen), alapos hangképzést igazoló, szép kórushangzással, igényes formálással énekelt. C. Franc: Panis Angelicus a finom hangzással, stílusos zongorakísérettel, fokozatosan emelt ívekkel, Kodály: Ave Maria imája nyugodt tempóban, meggyőző erővel szólt. Karai: Tavaszi dala izlése formálással, Daróci Bárdos Tamás Virágos kenderem népdalfeldolgozása hangulatosan, jó tempóban csendült fel. Programjukat Balázs Árpád: Rózsatánc szvitje meggyőzően zárta. A **Monorróli** érkező **Ady Úti Általános Iskola Forrás Kórusa** 41 gyermekkel, gazdag műsorral érkezett karnagy: **Zsömléné Kovács Rózsa**, zongora: **Sziklai Kinga**). A műsoruk az „Ó, halld meg Uram” egyházi énekkel indult, szerencsésen megválasztott maestoso tempóban. Az afrikai „Napkezdő ének -kánonban” jó választás, pergő ritmusú, hangulatos mű. A Régi magyar diákdalok után Bárdos-Koncz: Csengő-bongó Karácsony, illetve Farkas Ferenc: Hajnalnóta című művei igényes formálással valósultak meg. Balázs Árpád: Bodzavirágja szép hangú fiú szólistával szerzett örömet a hallgatónak, Daróci Bárdos Tamás: Úszkudara című kórusműve meggyőző dinamikai árnyalással, az egybetartozó, széles dallamívek kötésével, fergeteges tempóban hangzott el. A **Karcagi Általános Iskolai Központ Györffy István Tagiskola Ének-kara Csombordi Szilvia** vezetésével, húsz lelkes kis énekessel érkezett. Két népdalcsozonnal indítottak Tiszai dallamok, illetve Hevesi dallamok címmel. Izlése formálással, szívből énekeltek, a második csokornál klarinét, csörgődob kíséret tette színesebbé, különlegesebbé előadásukat. Berthier: Glória című kánonja szépen vezetett, nyugalmat árasztó hatással szólt. Karai: Üzenet a kék bolygónak kórusműve megható szeretetet közvetített, majd műsoruk a szerző Ugrótánc kórusával, pregnáns tempóban zárult. A **Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium CON MOTO Vegyeskara** karnagy: **Almainé Szabó Gabriella**, zongorán kísért: **Balogh Lajosné Szabó Tímea**) telt hangzása, a folyamatos hangképzés eredménye. G. Marzi: Signore delle cime kórusműve nyugodt tempóban, tiszta intonációval, J. Bennet: Wep O mine eyes kezdetű kórusa stílusos formálással csendült fel. Tamás Gergely Alajos Ave Maria imájának befejezése mesterien sikerült, gyönyörű, megható volt. A műsort Daróci Bárdos Tamás Malomnótája zárta, jól kitöltött dallamívekkel, meggyőző fokozással az összeszokott, fiatal középiskolásokból álló vegyes kórus előadásában.

* * * *

Az Éneklő Ifjúság harmadik hangversenyére április 5-én, Mezőtúron került sor. A zsúri elnöke: **Vadász Ágnes**, a KÓTA főtitkára, tagjai: **Molnár Éva** és **Juhászné Zsákai Katalin** karnagyok. A **Mezőtúri Általános Iskola, Művészetoktatási Intézmény, Óvoda, Egységs**

Pedagógiai Szakszolgálat és Könyvtár Kossuth Lajos Általános és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Iskolája Kicsinyek Kórusa

Csurgó Erzsébet karnagy és Pusztai Katalin zongorakísérő gazdag programja: In hoc anni circulo középkori dallam, H. Purcell: Pásztorjáték, Karai: Három nóta, három móka, Bárdos: Egy se legény

népdalfeldolgozása, Várnai: Egérlakodalom, Gryllus-Szabó: Maszkabál című műsora Arany diplomával minősítést kapott. A Szolnokról érkező, **II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola „Hangocska” Gyermekkara** karnagy: *Terjéki Katalin* „B” kategóriában indult, Népdalcsokrot adott elő meggyőző énekléssel. Szólistájuk: *Almai Liliána* a zsűri külön elismerését érdemelte ki szép éneklésével, az énekkar pedig Arany minősítést kapott. A Kisújszállásról Mezőtúrra utazó **Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola „Diridongó” Kiskórus Alsós” Zenei” Kórusa** karnagy: *Vadas Ilona* a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő műsort választott: Kánon csokrot, Papp L. Mesebolt, Beethoven-Sulyok:

Lobogjon a gyertyaláng, Szőnyi: Gyí, te Pejkó, Bárdos: Táborigi muri. Teljesítményüket a zsűri Arany minősítéssel jutalmazta. A „**Szolnoki Szolgáltatói Szakközép-és Szakiskola Vásárhelyi Pál Közgazdasági, Egészségügyi és Két Tanítási Nyelvű Tagintézmény Közge Leánykara**” karnagy: *Terjéki Katalin, dr. Lengyel Erzsébet*, zongorán kísért: *Balogh Lajosné Pintér József*: Két ír népdalával indította műsorát egészséges kórushangzással, majd Bárdos: Világnak királyné asszonya kezdetű műve csendült fel üde hangzással, szép formálással, gyönyörű hangú szólistával. Programjuk kiemelkedő teljesítménye Bárdos: Menyecske című alkotása volt, nagyszerű zongorakísérettel, stílusos formálással, impozáns hangzással, mely a zsűri Arany diplomával, Év kórusa minősítést is eldöntötte. Műsorukat Sally De Ford: A Manger filled with love című hangulatos darabja zárta. A **kisújszállási Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Kollégium Nagyórusa** karnagy: *Janó Valéria*, zongora: *Orosz Balázs* kellemes meglepetést szerzett a közönségének és a zsűrinek: ugyanazt a minősítést kapták meg, mint az előző évben – Arany diplomával, – pedig karnagyváltás volt a kórusnál. Izesen szóltak a Borsodi népdalok, A. Salieri: Éljen! kánonja, megható könnyedséggel formált volt L. Delibes: O salutaris Hostia kezdetű kórusműve, hangulatos Lendvai: Hajnali hatkor című alkotása. A **Mezőtúri Általános Iskola, Művészetoktatási Intézmény, Óvoda, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Könyvtár Kossuth Lajos Általános és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Iskolája Napraforgó felső tagozatos kórusa** karnagy: *Csiderné Csizi Magdolna*, zongora: *Nick Andrea* gazdag programot hozott: Kodály: Nagyszalontai köszöntőjével indítottak, G. Tartini: Stabat Mater című alkotása stílusosan formált, J. Brahms: Egy édes hangú kismadár kezdetű dala, illetve Górecki: Két dalocska című alkotásai üdén csendültek fel, Bárdos: Szellő zúg távol kezdetű kórusa meghatotta közönségét, Karai: Égi vasút és Daróci Bárdos: Üszküdera nagyszerű tempóban, hangulatosan zárta programjukat. Arany diplomával minősítést kaptak a zsűritől, illetve közönségük vastapsát.

* * * *

Jászberényben a Jászkerület Kulturális és Művészeti Közhasznú Nonprofit Kft színháztermében került sor az idei Éneklő Ifjúság záróhangversenyre.

Elsőként a **Szent István Egyetem Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Szivárvány Gyermekkara Stelkoviczné Kreuter Anikó** karnagy, *Kiss Henriett* zongorakísérő 41 alsó tagozatos, jó hangú énekesrel állt a dobogóra. Népdalcsokorral indítottak, majd Ádám Jenő: Zsoltár gyermekhangra műve hangzott fel bensőséges őszinteséggel, Kodály: Mély erdőn biciniumát üde frissességgel énekeltek, Balázs Á.: Hajnali köszöntő című kórusa jó tempóban, derűsen, szépen egybefogott dallamívekkel, segítő zongorakísérettel csendült föl. Arany diplomával minősítést kaptak a zsűritől elnök: *Almainé Szabó Gabriella*, tagok: *Vajna Katalin, Terjéki Katalin* karnagyok. A **Szent István Egyetem Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Szivárvány Gyermekkara** (felső tagozatos kórus) *Gálíkné Nagy Erzsébet* karnagy irányításával, zongora: *Kiss Henriett* lépett a közönség elé, 34 énekesrel, melyből 5 fiú. Kodály: A juhász című, illetve A. Francisci: Májusi dalában néhol adósak maradtak a magas hangok pontos éneklésével és a meggyőző lezárással, Neuwach: Régi dalocskája szépen formált, Balázs Á.: Tavasz köszöntője, Karai: Szállj zeneszó kórusműveit hangulatos megformálásban, dicséretes zongorakísérettel hallottuk. Arany minősítést kaptak. A **Jászsági Köznevelési Intézmény Gróf Apponyi Albert Általános Iskolai és Alapfokú Művészeti Iskolai Tagintézmény Kórusa** karnagy: *Németh Zsófia*, zongorán kísért: *Grutto Gabriella* indításként Vavrincez: Széles a Balaton c. népdalfeldolgozását énekelte. Nem tudtak eleget gyakorolni a zongorakísérővel, így a kórusmű nem sikerült olyan jól, mint, ahogy ők szerették volna. Kodály: Jó gazdasszony... című kórusa jó tempóban szólt, az alt szólam dallama kicsit disztonált, D. Bárdos: Üszküderát a zongorakísérővel nem gyakorolták ki, Karai: Ugrótánca összefogottan szólt, csak egy kis derű hiányzott a teljességhez a gyermekek arcáról. A **Liska József Katolikus Erősáramú Szak-**

középiskola, Gimnázium és Kollégium Vegyeskara karnagy: *Baginé Szalka Eszter*, zongora: *Orbán Ágnes* 39 énekessel lépett fel. Jól válogattak a művek közül, de a műsorszerkesztés nem az erősségük. A hangulatos népdalcsozor után gitár és zongora kísérettel U. Führe: Hallo Django című könnyed hangvételű kórusművét adták elő, melyet szívesen énekelt a kórus, a gitárok azonban kevésbé érvényesültek, elfelejtették azokat kierősíteni. Balázs A.: Két rózsaeéneke a végső lezárással maradt adós. Kodály: Öt tantum ergo című sorozatából az I, II, IV. tételt énekelték, legjobban a IV. tétel sikerült. Szép teljesítményüket a zsűri Arany oklevéllel jutalmazta. A **Terplán Zénó Műszaki és Közgazdasági Szakképző Iskola Terplán Vegyeskara** magas színvonala miatt kiemelkedett a

délelőtti hangversenyprogramból. Karnagy: *Bedőné Bakki Katalin*, Csokonai Alkotói-díjas, zongora: *Farkasné Szőke Tünde*. Vegyeskari hangzásuk kifogástalan (8fiú, 11 lány), műsorválasztásuk dicséretes, a karnagy elképzelések mind megvalósultak. Gounod: *Missa brevis* (C-dúr) című miséjéből a *Kyrie*, *Glória* tétel impozáns erővel, jó zongorakísérettel szólt, Rosselli: *Adoramus te, Christe* című kórusa stílusosan, Szőnyi: *Palócz népdalok* izesen, egészséges hangzással, markáns megvalósításban, Vass Lajos: *Két cigándi lakodalmasa* meggyőző frissességgel, nagyszerű megvalósítással, segítő zongorakísérettel hangzott el. Az ifjúsági vegyeskar méltán érdemelte ki az Arany diploma, Év kórusa minősítő címet.

Gratulálunk minden énekkarnak, illetve a kórusok vezetőinek az *Éneklő Ifjúság 2013. évi hangversenyein* nyújtott teljesítményéért! Vajna Katalin (a mezőtúri hangversenyről dr. Lengyel Erzsébet számolt be)

Dr. Lengyel Erzsébet, Vajna Katalin

PÉCSIEK PESTEN

A Váci utcai Szent Mihály templom kórusa március 2-án látta vendégül a Pécsről érkező **Szent Ferenc Templom Szeráfi Kórusát** (*Nagy Ernő*), hogy másnapi, Történeti Múzeumban adandó hangversenyük előtt liturgikus keretek között szerepeljenek. A jelenlévők egy nagyon szép, gondosan megszerkesztett műsornak lehettek fül-és szemtanúi.

A Szeráfi Kórus *Agócsy László* kezdeményezésére jött létre 1929-ben, és két évtizedig működött. Fél évszázados szünet után *Dr. Vass László* atya *Nagy Ernő* karnagyot kérte meg, hogy ébressze fel a templom hagyományait és legyen karnagya a Pécsi Szent Ferenc Templom Szeráfi Kórusának. Tagjai a ciszterci *Nagy Lajos*

Gimnáziumban végzett egykori diákok, akiket – mint *Nagy Ernő* régi tanítványait – összetart egymás megbecsülése, az éneklés és a tanárukhöz való ragaszkodás. Az együttes nyitott, és szeretettel fogadják az énekelni szerető egyetemistákat, tanárokat.

Sokasodnak vendégszerepléseik, először Olaszországban jártak, majd többször Erdélyben. A hazai közönség is megismerhette őket templomi fellépéseiken és a KÓTA rendezvényein Cegléden, a Budapesti Történeti Múzeumban és a Nemzeti Galériában.

Ez a koncert is bizonyítéka volt annak, hogy testvérkapcsolatot ápolnak a Váci utcai Szent Mihály templom *Liszt Ferenc Kórusával* (*Farkas Mária*).

Miután a pécsi kórus szentmisén énekelt, nem hallgathatom el, hogy az alkalom a templom és az énekkar részéről egyaránt szolgálat volt. A befogadó templom szép gesztusát nem győzöm hangsúlyozni: az énekesek végig a főoltár előtt álltak, miközben a pap egy mellékoltárnál misézett. A koncert „koreográfiájához” tartozott, hogy a jobb első padtömb a pécsieké volt, a bal pedig a vendéglátó *Liszt Ferenc Kórusé*, akik a mise végén társulva a pécsiekkel, mindkét karnagy vezényletével énekeltek néhány motettát.

A pécsiek néhány ismerős kórusmű mellett viszonylag új, ritkán hallható darabbal is megismertettek minket. Mielőtt a konkrét műsorra rátérnék, szeretném megemlíteni, hogy a pécsiek éneke számomra három okból volt csodálatos: egyrészt a dinamikának olyan széles skáláját produkálták a pp és a ff között, ami szinte hihetetlen, másrészt pedig úgy tűnt, hogy ehhez a megfoghatatlan hangminőséghez soha nem vesznek levegőt, ráadásul a pécsiek majdnem mindent fejből énekeltek. Az ökumenizmus mellett tették le voksukat azzal, hogy műsorukban a római katolikus liturgia számára készült zeneművek mellett görög katolikus és anglikán zene is megszólalt. Görög katolikus ének, a „Szent Isten, irgalmaz nekünk” kezdetű dallamára vonultak be.

A kórus ritka, igényes repertoárjának keresztmetszetét hallottuk a templomi koncerten. A mise állandó részeit két mű képviselte: *Lukas Zdenek* „*Missa brevis*”-e, aminek *Kyrie* tételét hallottuk, és *Lisznai-Szabó Gábor* „*Missa Antiqua*”-ja, amiből a *Sanctus – Benedictus – Agnus Dei* tételeket.

A nagyböjt hangulatát idézték a motetták: *Croce* „*O, vos omnes*”-ét biztosan énekelte *Agócsy László* együttese is, de az anglikán nagyböjti éneket – *Patrick Killen*: *The Lord Jesu* – bizonyára sokan hallották először. *Bárdos Lajos* „*O, languens Jesu*” c. darabja igazán megkapó volt. A kis együttesrel énekelte népi „*Aranymiatyánk*”-ot is ritkán hallani. Itt derült ki igazán, hogy a kórustagok mennyire

figyelnek egymásra és karnagyuk különös figyelmet fordít a hangképzésükre.

Rahmanyinov „Bogorodice devo”-ját sokszor hallottam már, de dinamikailag talán ez volt a leggazdagabb. Szerintem a „Nyújtst ki mennyből” előadásáért Bárdos Lajos is megdicsérte volna őket. A kórus önálló fellépésének szép befejezése volt Erlebach „Wenn bin ich, Herr?” c. darabja.

A szentmise befejezése után kiállt a vendéglátó együttes, hogy mindkét karnagy irányításával közösen énekeljenek. Így hallottuk Gasparini „Adoramus te, Christe”, Kodály „Stabat Mater” c. művét, majd egy pécsi fuvolás – Zalay Dorottya – előadásában Glucktól a „Boldog lelkek tánca” c. darabot.

A közönség szünni nem akaró tapssal köszönte meg a szép zenei élményt, így ráadással zárult a koncert: ismeretlen szerző alkotását,

„Az Úton” c. ír áldást hallottuk befejezésül.

Meg kell jegyeznem azt is, hogy megszoktuk, egyházi kórusaink általában latin és magyar nyelven szoktak énekelni. A pécsiek műsorában 5 nyelv is megszólalt: angol, latin, magyar, német és örmény.

Sajnálom, hogy másnapi múzeumi koncertjükre nem jutottam el, és így lemaradtam arról, hogy egy kiváló egyházi kórusnak egyáltalán nem okoz gondot világi művek hangulatának visszaadása.

Köszönjük a lelkes pécsi kórusnak és Nagy Ernő karnagnak a szép szombat délutánt!

Kovács Mária

ÉNEKLŐ IFJÚSÁG

Örömteli gálakoncert a katolikus gimnáziumban

2013. május 24-én, péntek délután találkoztak a Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium és Kollégium dísztermében az „Éneklő Ifjúság” kórustalálkozó és verseny résztvevői.

A Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet és a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége, a KÓTA közös rendezésben márciusban szervezte meg a Budapesti Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumban Kórustalálkozóját. A KÓTA, valamint elődje, a „Bartók Szövetség” 1934 óta szervezi az „Éneklő Ifjúság” hangversenyeket, amely azóta élő mozgalommá terebélyesedett.

E hagyomány folytatásaként rendezi minden páratlan évben intézetünk a középiskolás kórusok számára találkozóját. A sajnos egyre csökkenő létszámban megjelenő kórusok száma azonban nem okozza a minőség romlását, hiszen az idei versenyen minden kórus arany minősítést szerzett, ezzel kvalifikálva magát a Gálakoncerten való részvételre.

Az új helyszínen az intézmény igazgatója, Endrédi Józsefné meghatóva köszöntötte a megjelent diákokat, karnagyokat, díszvendégeket. Szavaiból kiderült, hogy középiskolás korában maga is kórustagként vett részt hasonló koncerteken, melyek életre szóló élménnyel ajándékozták meg. Budapest legrégebben alapított gimnáziumában, a gyönyörű építészeti környezetben, a lenyűgöző kilátással bíró díszteremben az igazgatónő szeretettel látta vendégül a Gálakoncertre érkezőket.

A Pestszentlőrincről érkezett Zsíros Tímea hetedik osztályos tanuló hatalmas tapssal köszöntött népdalbemutatója bizonyította, hogy a klasszikus zene értő közlését vállaló, a heti rendszerességgel kórusban éneklő középiskolásokat milyen mélyen megéri a népzenei hagyomány varázsa. – Több kórustagot is köszönthetünk a „Tiszán innen-Dunán túl” országos népdaléneklési minősítő verseny döntőjében, ahol Tímea kiemelt arany minősítést szerzett.

Flender Éva, intézetünk megbízott igazgatója, szívélyes szavakkal üdvözölte a találkozóon megjelenteket, kiemelve, hogy milyen jelentős szerepet játszik a versenyek, találkozóok megszervezése a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet tevékenységében. Gratulált a kórusoknak a márciusban rendezett magas szintű versenyen történt eredményes szereplésükhöz.

A Himnusz eléneklését követően Énekes Katalin kórusvezető, szakmai felelős konferálásában léptek színpadra a kórusok. A zsűfólásig megtöltött teremben a vendégek között üdvözölhettük Hartványi Judit karnagyot, a KÓTA elnökségi tagját, a zsűri elnökét, Réger Mónikát, a világhírű Amadeus kórus karnagyát, a zsűri tagját.

(A Gála koncerten külföldi útja miatt nem tudott jelen lenni a Károlyi Mihály Gimnázium Vegyeskara Garics Margit vezetésével. Távollétükben is gratulálunk kiemelkedő minősítésükhöz.)

Az előzetesen megadott sorrenden változtatva az **Árpád Gimnázium Kórusa** nyitotta meg a koncertet. Expresszív előadásuk bizonyította sokoldalúságukat, *Orosz Erzsébet* karnagy odaadó, lelkesült vezetésével.

A **Vörösmarty Leánykar** szintén Lőrincről érkezett. Érzékeny előadásukban Ligeti György: Idegen földön / Siralmas nékem ... és Ímhol kerekedik ..., valamint Bárdos Lajos: Menyecske című művét élvezhette a nagyszámú közönség. A *Gyombolai Bálint* karnagy vezette kórus ismét bizonyította, hogy hazánk egyik legjelentősebb leánykara, a *Járainé Dr. Bódi Györgyi* igazgatónő vezette gimnáziumban méltán aratja a hazai és nemzetközi találkozókön a legjelentősebb sikereket.

Ezt követően *Krasznai Gáspár* vezetésével lépett színre **Madách Gimnázium Énekkara**. Bárdos Lajos: Erkel Szózata a szívekig hatolt. A vegyeskar előadásában éretten megszólaltatott mű a felkonferálás szerint is, a magyar kórusirodalom egyik legszebb, egyben legnehezebb alkotása.

A **Lukin Eszter Vegyeskar Tőri Csaba és Németh Sándor** vezetésével bizonyította, hogy hazánk egyik legeredményesebb gimnáziumában tanuló fiatalok számára is milyen hatalmas jelentőséggel, fontossággal bír az együtt éneklés öröme, a kórusmozgalomban rejlő közösségformáló erő kihasználása. Öröm volt látni a közönség jelentős részét alkotó kórusok fiataljainak arcán a „Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja” című darabjának bemutatásakor a felszabadult örömet, csodálatot e vicces mű hallgatása közben.

A találkozó csúcspontját a bemutatót követő díjak átadása, valamint a közös éneklés jelentette.

Hraschek Katalin karnagy, a KÓTA Ifjúsági- és Zenepedagógiai Szakbizottság elnöke értékelte a kórustalálkozót. Megemlítette, hogy a kórusok csökkenő létszáma a középiskolában számtalan okra vezethető vissza, de örömteli, hogy a fellépők mindegyike mind a versenyen, mind a Gála koncerten bizonyították, hogy számos intézményben továbbra is rendkívül komoly szakmai munka folyik, ennek eredményét hallhattuk a mai koncerten is.

Az elnök asszony impozáns derűvel, lelkesítő előadásával többször megtapsoltatta a fiatalokat, örömteli ujjongásra készítette a közönséget, bemutatva, és gratulálva a karnagyoknak. A hihetetlenül jó hangulatú díjkiosztót követően, Hraschek Katalin vezényletével meghatóan szépen szóló, előre, erre az alkalomra betanult művek közös éneklésével zárult a találkozó.

Gratulálunk a kórusvezetőknek, kórustagoknak a minősítő versenyen elért kiemelkedő eredményeikért. Köszönjük a KÓTA elnökségének a kórusvezetőknek átadott hasznos ajándékcsomagot.

A **Vörösmarty Leánykarnak**, valamint a kórus karnagyának, **Gyombolai Bálint** úrnak a Gála koncerten átadott „Országos Dicsérő Oklevél” díjért külön elismerésünket fejezzük ki.

Varga Ferenc

pedagógiai szakértő
művészetek

Résztevő kórusok és minősítésük – szereplésük sorrendjében:

LUKIN ESZTER VEGYESKAR ARANY

Kodály Zoltán: Köszöntő
Daróci Bárdos Tamás: Muzsikus-dal
Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja
Karai József: Estéli nótázás
Zongorán közreműködött: *Németh Sándor*
Vezényelt: **Tőri Csaba** (3.4.) és *Németh Sándor* (1.2.)

ÁRPÁD GIMNÁZIUM KÓRUSA ARANY diplomával

Liszt Ferenc: Ave Maria
Kodály Zoltán: Esti dal
Pilkington: Rest Sweet Nymphs
Gastoldi: Csónakos ének
Kumbaya – spirituálé
Zongorán kísért: *Nagy Márta*, Vezényelt: **Orosz Erzsébet**

VÖRÖSMARTY LEÁNYKAR ARANY diplomával

Kocsár Miklós: Missa in A / Kyrie
Mendelssohn-Bartholdy: Hebe deine Augen auf ...
Ligeti György: Idegen földön / Siralmas nekem és Ímhol kerekedik ...
Bárdos Lajos: Menyecske
Zongorán kísért: *Reitmann Erika*, Vezényelt: **Gyombolai Bálint**

MADÁCH GIMNÁZIUM ÉNEKKARA ARANY diplomával

Mezőségi népdalcsokor
Attaingnant: Tourdion
Rimszkij-Korszakov: Notre Père
Bárdos Lajos: Erkel Szózata
Vezényelt: **Krasznai Gáspár**

KÁROLYI MIHÁLY GIMNÁZIUM VEGYESKARA ARANY

Népdalcsokor
Hassler – Szunyogh X. F.: Gagliarda
Orbán György: Ave Maria
Bárdos Lajos: Huszárélet / 5. 6. 7. tétel
Vezényelt: **Garics Margit**

A KARDOS PÁL ALAPÍTVÁNY a szegedi BARTÓK BÉLA NŐIKAR-ral együttműködve meghirdeti a

TIZEDIK NEMZETKÖZI KÓRUSVEZETŐI SZEMINÁRIUMÁT (1992–2013)

amelyet 2013. augusztus 5-12 között a Szent-Györgyi Albert Agórában (Szeged, Kálvária sugárút 23.) rendeznek meg. (Érkezés: aug. 4-én, távozás 13-án)

A magyar és angol nyelvű szeminárium célja a keresztény egyházzenei kórusművek feldolgozása. Fő tevékenységi formák, területek: – kórushangképzés – partitúraolvasás – vezénylési gyakorlat és kargyakorlat
Művészeti vezető: **Rozgonyi Éva** Liszt- és Bartók-Pásztory-díjas karnagy, Tanár: **dr. Ordasi Péter** DLA
Gyakorló kórusként közreműködnek a szegedi Bartók Béla Nőikar tagjai és a szeminárium hallgatóinak kamara-kórusa. A tanfolyamot nyilvános templomi hangverseny zárja. A feldolgozandó és előre megtanulandó kórusművek kottáját a jelentkezés elfogadása után postán elküldjük.

Részvételi díj (magyar állampolgárok számára): 30.000 Ft, amely magában foglalja a tandíjat, a kották, a délelőtti kávézás és a záró fogadás költségét. A tanfolyami díj első részletét (10.000 forintot) a jelentkezéssel egyidejűleg a Kardos Pál Alapítvány számlaszámára (**11998006-02602718-10000018 - Erste Bank**) szíveskedjék utalni, a fennmaradó összeg az érkezéskor fizetendő. **Jelentkezési határidő: 2013. május 15.**

A jelentkezési lap letölthető a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége (KÓTA) honlapjáról: www.kota.hu, és igényelhető a Kardos Pál Alapítvány elérhetőségein: **Fax: 36/62/325-623 E-mail: jubilatedeo10@freemail.hu** 6720 Szeged, Deák Ferenc u. 4.

„Jubilate Deo omnis terra!”

Számtalanszor hallottam már Kodály: Túrót eszik a cigány c. kórusművét intonáció szempontjából borotvaélen táncolni, azaz a legelső szólamok osztinatója miatt kisebb vagy nagyobb mértékben felcsúszni. Már az önmagában nehéz feladat, hogy egyetlen hangot sokáig kell ismételtetni. Ugyanis közben a hangzók változatos sorozatát kell képezni, s ha bármelyik nincs a helyén, az már a hangmagasságot kimozdítja arról a helyről, amit az agy/fül beprogramozott. De ha mindez rendben van, akkor is gyakran előfordul, hogy csúszik fölfelé a szólam, s vele emelkedik a többi is, többnyire az egynemű kari változat esetében. Kiváló adottságú, magasán képzett kórus esetében is. Miért van ez? Vegyes kari letétben a basszusnak hangterjedelme kellemes középhangján kell repetálnia, úgyhogy nem okoz nehézséget azon a helyen gyors szöveget mondani és dinamikai árnyalatokat változtatgatni, mély Á csak egy nagyon rövid szakaszon van. A női kari letétben azonban az „á” hang hosszan szerepel, s nagyon mély az altnak. Fiatal lányok között kimondott alt szinte nincs is, ezért a mély hangoknak egy kicsit torokkal szoktak segíteni, hogy szóljon. A „torkos” hang azonban nem tud engedelmessé válni a fülnek, a gége nem tudja teljesíteni a mégoly pontos intonáció parancsot, s kényelmetlen folyton ott lenni maradnia, önkéntelenül magasabbra akar menni. Hagyományosan a karvezetők ilyenkor a tonalitás figyelemmel kísérését kérik, az intonáció állandó ellenőrzését. De nem ez a megoldás, újra és újra elő fog jönni a hiba, a felcsúszás.

Tudni kell, hogy a mély hangok sem nélkülözhetik a rezonanciátartalmat. Tehát a mély szólamok lefelé vezetésénél (skáláknál) ki kell alakítani a rezonancia érzetet. Vagyis mélyre menő dallamot először (JÓ!!) zöngével kell végig járni. Amennyi zöngével szól, annyit szabad csak adni szöveggel is. A jó zöngé mélyen halk lesz. Következésképpen, ha szöveggel énekelünk, akkor halkítani kell mély fekvésben, hogy ne veszítsük el a zöngét. Tudni kell azt is, hogy másképp, kevesebbnek, vékonyabbnak hallja a hangját az, akinek sikerül rezonanciában vezetni a dallamot. Tehát ehhez hozzá kell szoktatni az éneklőket, hogy ilyen „kevés” kifelé elegendő, jól szól. Viszont így a gége kiszabadul a „nyomás” alól, és hajszálpontosan képes teljesíteni a fül parancsát. Mindezt ki kell persze gyakorolni, egyszeri magyarázattól, megértéstől még nem működik a dolog.

Javaslatok a gyakorlásra:

- némán, pontos és természetes ajakformálással magánhangzókat formálunk: Ū, Ó, E, I, A, Á, É.
- hosszan tartunk egy M hangzót, természetes helyén, „munka nélkül”.
- elindítjuk az M hangzót, majd óvatosan Ū-vá alakítjuk, (azért kellett előzőleg némán az Ū-t megformálni, hogy most is csak egy ajakkerekítés jelentse az Ū-t, nem adunk pluszban hangot, marad az M)
- sorban elvégezzük ezt mindegyik magánhangzóval, ügyelve, hogy a vokálissal énekelt hang szándékban kevesebb legyen, mint a zöngé.
- most az egyes szavakat hozzuk létre az M és a kezdő magánhangzó után: M-----ű----túrót (majd: eszik, cigány, stb.). A szót mindig gyorsan, könnyedén ejtsük ki.
- hosszan tartott M hangzó után aktív artikulációval végig mondjuk a verssort, vigyázva, hogy nem több a hangerő, mint az M volt.

Idáig próza volt, most ugyanezt énekelve végig vesszük, először a kényelmes d' hangmagasságon, majd -a minőséget megőrizve, egyre lejjebb, á-ig.

Az utolsó mozzanatnál, érdemes az énekelt M hangzót följebből levinni, mondjuk d'-ről, hogy biztosan a helyén legyen mélyen is. Megtapasztalni, milyen ez a hang, mennyi. És csakis annyit adni szöveges énekléskor is.

Ha tehát benne van a rezonanciában, akkor tiszta marad, s ahhoz, hogy benne legyen, a lefelé haladó, vagy tartósan lent lévő hangot el kell halkítani.

A darab végén még ott van az extra mély bom-bom-bom, ami már tényleg fehér holló, akinek megvan. Ez aztán még inkább halkítást kíván, ellentétben a szokásokkal, mert ez az egyetlen esély, hogy ne akarjon a gége egy magasabb hangot helyette. Viszont a B hangzó helyes (sokat gyakorolt) kiejtése ellensúlyozza a halkítást, és segít a megszólaltatásban.

Természetesen a többi szólamnak se árt, ha ezeket a gyakorlatokat végig csinálja.

Végül a teljes darab eléneklése előtt is érdemes emlékeztetőül a két kezdő szólamnak egy M hangzón kicsit álldogálni, hogy mi az a hangzás/hangerő keret, amiből nem szabad kilépni.

Dr. Bruckner Adrienne

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben